

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ПІВДЕННИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Одеса, 31 жовтня 2025 року)

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» О. В. Тодошчака
(наказ № 3110-44 від 02.10.2025 р.)*

Відповідальний редактор – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України **Аракелян Мінас Рамзесович**

Заступник відповідального редактора – завідувач кафедри Філософії права Юридичного факультету Близькосхідного університету (Кіпр), член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права **Дамірлі Мехман Алишах огли**

Заступник відповідального редактора – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» **Бехруз Хашматулла Набієвич**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Войтович Павло Петрович – PhD в галузі права, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23.
Тел. +38(048)719 8685.

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячується Міжнародному дню прав людини, який відзначається міжнародною спільнотою 10 грудня. **31 жовтня 2025 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2025. 219 с.**

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

інституційних та освітніх заходів, спрямованих на зміцнення верховенства права та гарантування прав і свобод людини в Україні. Імплементация міжнародних стандартів прав людини у національне законодавство є важливою умовою демократичного розвитку держави. В Україні сформовано необхідну конституційну основу для такого процесу, однак залишається потреба у вдосконаленні механізмів реалізації міжнародних зобов'язань. Послідовне врахування практики ЄСПЛ, підвищення професійної підготовки правників і розвиток правосвідомості громадян сприятимуть реальному забезпеченню прав і свобод людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Буткевич В. Г. *Міжнародне право прав людини*. – К.:Либідь, 2012. – 384 с.
2. Council of Europe. *European Convention on Human Rights*. Strasbourg, 1950.
3. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
4. Рабінович П. М. *Права людини і громадянина в Україні: навч. посіб.* – Львів: Світ, 2019. – 256 с.
5. Європейський суд з прав людини. *Рішення у справі «Іванов проти України» (Ivanov v. Ukraine, no. 40450/04)*. – Страсбург, 15 жовтня 2009 р.
6. Хартія основних прав Європейського Союзу (2000/С 364/01) // Офіційний вісник ЄС. – 18.12.2000.

Ключові слова: права людини, міжнародні стандарти, імплементация, національне законодавство, ЄСПЛ, верховенство права, міжнародні договори, гармонізація законодавства, прецедентна практика.

Key words: human rights, international standards, implementation, national legislation, ECHR, rule of law, international treaties, legislative harmonization, case-law.

Федорова Тетяна Сергіївна

кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Глобалізаційні та інтеграційні процеси ХХІ століття сприяли розвитку міжнародного економічного співробітництва, водночас створивши нові виклики для фінансової та правової безпеки держав. Одним із найбільш небезпечних проявів транснаціональної злочинності є економічні злочини, які руйнують фінансову стабільність, підривають довіру до інституцій та створюють загрозу міжнародному правопорядку.

Як зазначає Є. Зозуля у своїй праці «Нормативно-правове регулювання міжнародного співробітництва органів Національної поліції України. Українська поліцейстика», ефективна протидія економічній злочинності можлива лише за умов системного міжнародного співробітництва правоохоронних органів держав [7]. Як підкреслює Д. Грицишин, прозорість кордонів і глобальна мобільність капіталів сприяють формуванню транснаціональних злочинних мереж, тому необхідне поєднання національних і міжнародних правових механізмів реагування. Таким чином, сучасна наукова думка

сходиться на тому, що міжнародне співробітництво правоохоронних органів є ключовою умовою ефективної протидії економічним злочинам [8].

У цьому контексті особливої актуальності набуває питання формування ефективної міжнародно-правової системи запобігання та протидії економічним злочинам, адаптованої до сучасних викликів цифрової економіки, фінансових ризиків і гібридних загроз.

Міжнародна система боротьби з економічною злочинністю побудована на багаторівневих правових актах. Ключовими універсальними документами є:

- Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності (2000 р.);
- Конвенція ООН проти корупції (2003 р.);
- Конвенція про боротьбу з незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин (1988 р.);
- Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму (1999 р.).

Зазначені документи утворюють фундамент міжнародно-правової системи боротьби з економічною злочинністю та визначають напрями співпраці держав та формують нормативну основу для обміну інформацією, екстрадиції осіб, проведення спільних розслідувань і створення механізмів міжнародної правової допомоги. Важливим координаційним інструментом є Конгрес ООН із запобігання злочинності та кримінального правосуддя, який визначає пріоритети у сфері міжнародного кримінального права.

Значну роль у формуванні фінансової безпеки відіграє Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF). Її «40 рекомендацій» стали світовим стандартом запобігання легалізації злочинних доходів [9].

Європейський Союз створив одну з найефективніших моделей регіональної співпраці у сфері протидії економічній злочинності. До основних актів ЄС у цій сфері належать Директива 2014/42/ЄС про арешт і конфіскацію доходів від злочинів, Директива (ЄС) 2017/1371 про захист фінансових інтересів Союзу та Директива 2014/57/ЄС про кримінальні санкції за зловживання на ринку.

ЄС також розвиває інституційний рівень протидії — через Європол, Євроюст і створений у 2020 р. Європейський центр з питань фінансової та економічної злочинності (EFEC), який координує міжнародні операції з виявлення шахрайських схем, корупції та відмивання коштів.

На думку М. Хавронюка, гармонізація національного кримінального законодавства держав-членів із європейськими стандартами є передумовою формування спільного безпекового простору Європи [10]. Україна послідовно розбудовує правові механізми співпраці у сфері запобігання економічним злочинам. Конституція України (1996) закріплює стратегічний курс на європейську інтеграцію, а стаття 22 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС визначає напрями взаємодії у протидії корупції, шахрайству та відмиванню коштів [1].

Законодавчу базу становлять:

- Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII, який передбачає міжнародне співробітництво з правоохоронними органами іноземних держав; [2]
- Закон України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 р. № 1697-VII; [3]
- Постанова Кабінету Міністрів України № 537 від 29.07.2015 р., якою затверджено Положення про Державну службу фінансового моніторингу; [4]
- Постанова КМУ № 877 від 28.10.2015 р. «Про Національну поліцію»; [5]
- Постанова КМУ № 878 від 28.10.2015р. «Про Міністерство внутрішніх справ України» [6].

Українські правоохоронні органи активно співпрацюють з Інтерполом і Європолом, беручи участь у спільних операціях, обміні даними, спільних тренінгах та аналітичних проектах [11]. Важливим напрямом є також діяльність Державного фінансового моніторингу

України, який забезпечує виконання міжнародних стандартів FATF та співпрацює з іноземними фінансовими розвідками.

У висновку доходимо до того, що формування ефективного міжнародно-правового механізму протидії економічній злочинності можливе лише за умови створення гармонізованої системи правових і інституційних засад співробітництва на глобальному, регіональному та національному рівнях.

Україна, як держава з європейським вектором розвитку, має продовжувати адаптацію свого законодавства до стандартів ЄС та рекомендацій FATF, приділяючи особливу увагу питанням кібербезпеки, цифрових фінансових операцій та запровадженню сучасних механізмів фінансового моніторингу.

Поглиблення міжнародної кооперації у сфері фінансової безпеки, удосконалення механізмів правової допомоги та посилення ролі аналітичних структур (зокрема Державного фінансового моніторингу, Національної поліції, прокуратури) є запорукою стабільності правопорядку й зміцнення довіри міжнародних партнерів до України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України від 28.06.1996 р.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
3. Закон України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
4. Постанова Кабінету Міністрів України № 537 від 29.07.2015 р.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text>
5. Постанова КМУ № 877 від 28.10.2015 р. «Про Національну поліцію»
<https://zakon.rada.gov.ua/go/877-2015-%D0%BF>
6. Постанова КМУ № 878 від 28.10.2015 р. «Про Міністерство внутрішніх справ України».
<https://zakon.rada.gov.ua/go/878-2015-%D0%BF>
7. Зозуля Є. В. Нормативно-правове регулювання міжнародного співробітництва органів Національної поліції України. Українська поліцейстика, 2022. <https://doi.org/10.32366/2709-9261-2022-3-1-151-160>
8. Грицишин Д. О. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії економічній злочинності. Економічний вісник, 2020. : <https://doi.org/10.33271/ebdut/72.036>
9. Гончаренко С. Ю. Рекомендації FATF щодо запобігання відмиванню коштів. Право і суспільство, 2020. <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.3-2.20>
10. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та країн континентальної Європи: проблеми гармонізації. Київ: Юрінком Інтер, 2006.
11. Гальчинський С. Співпраця України з Європол та Євроюстом. Юридична газета онлайн, 2020 <https://yurgazeta.com/publications/practice/mizhnarodne-pravo-investiciyi/yak-ukrayina-spivprasyue-z-evropolom-ta-evroyustom.htm>

Ключові слова: міжнародно-правова система, запобігання та протидія економічним злочинам, цифрова економіка, міжнародні угоди, фінансова безпека, міжнародні стандарти.

Key words: international legal system, prevention and counteraction of economic crimes , digital economy , international agreements, financial security, international standards.

ТКАЧЕНКО О.В.

Універсальна сингулярність прав людини: пролегомени концептуалізації в філософії правового порівняння.....150

МЕЖЕВСЬКА Л.В.

Припинення трудового договору в умовах воєнного стану: сучасні виклики та правові гарантії.....152

ПОЛІТОВА А.С.

Імплементация норм міжнародного права щодо захисту права на статеву свободу та статеву недоторканість у Кримінальний кодекс України: окремі аспекти.....153

ЛИННИК Т.В.

Міжнародні стандарти прав людини та їх співвідношення із національним законодавством.....156

ФЕДОРОВА Т.С.

Міжнародно-правове співробітництво у протидії економічній злочинності.....157

ЦИБУЛЬСЬКА О.Ю.

Щодо питання правозастосовування частини третьої статті 75 закону України «Про міжнародне приватне право».....160

КІТ Т.Б.

Вплив практики Європейського суду з прав людини на розвиток цивільного права України.....161

Секція № 8

Захист прав людини в сучасних кризових ситуація

АНДРЕЙЧЕНКО С.С.

In absentia як інструмент міжнародного правосуддя.....165

КАЛАШЛІНСЬКА М.В.

Роль міст у захисті прав людини в кризових умовах: досвід Любліна.....167

NEDELEA M.-O.

Justice Robert H. Jackson and the american vision of international criminal law at Nuremberg.....170

КІБЛИК Д.В., ОВСЯНІКОВА Т.О.

Торгівля людьми як наслідок воєнних злочинів: виклики для системи захисту прав людини в Україні.....171

БСЛОГУБОВА О. О.

Виклики до фундаментальних прав людини в епоху цифровізації173

КУЗЬ Ю. С.

Смерть міжнародного публічного права.....174

ГАЛАТ В.І.

Право продавця на усунення порушення у контексті поняття істотного порушення за Віденською конвенцією 1980 року.....178

КОВАЛЬЧУК А.Т.

Критерії визначення критичної енергетичної інфраструктури як військової цілі.....180